

Eesti Saarte Kogu

INFOKIRI LIIKMETELE

Nr 8

22.september 2025

Kiviaed Vilsandi tuletorni lähistel.

JUHATUS JA EESTSEISUS

Vilsandi üldkogu protokoll on kinnitamisel ja jõuab peatselt ka liikmeteni ja kodulehele.

Suvine üldkogu on iseloomult pisut teistsugune, kui talvine üldkogu, sest arvestama peab vastuvõtja tingimustega, mis saartel on erinevad. Talvine üldkogu toimub tavaliselt detsembri esimesel poolel ja seega asub juhatus järgmist üldkogu peatselt ette valmistama. Talvised üldkogud on toimunud traditsiooniliselt, kas Tallinnas või Muhus. Ootame ka liikmete sisendeid päevakorda üldkogule eelnevalt, et saaksime need korralikult ette valmistada.

Juhatus ja eestseisuse vanem koos asevanemaga tänab kõiki osalejaid aktiivselt kaasa mõtlemast, sest igaühe tahe ja mõte, mis koondab infot ESK-s on oluline. Meieni jõudnud infoga tegeletakse edasi, kuid nagu me teame muutused ei toimu üleöö ja nõuavad järjekindlust ja kannatlikkust, et need ellu kutsuda ja oleksid püsivad.

Üldkogu otsustas mh, et järgmine suvine üldkogu toimub Manijal ja vastuvõtjad on kinnitanud, et oleme oodatud. Vahase koos Abrukaga on seadnud end juba 2027.aasta suvise üldkogu kandidaadiks.

Toredat sügiskirjumaks muutuvat olemist teile kõigile!

ESIN INFO

ESINi 2.septembri koosolekul arutati organisatsiooni kaudu avalikkuse informeerimist. Missugused sõnumid võiksid huvitada avalikkust? Näiteks ESK üldkogul arutatud teemad?

Annely on otsustanud osaleda ESINi aastakoosolekul seekord veebi teel. Viimasel ESINi koosolekul arutatu on infokirjale lisatud, sest seekord loobusin linkimast kuna ESK liikmetel on olnud probleeme linkide avamisega.

European Small Islands Federation

Juhatuse koosolek, No.76 2 Sept 2025 10.00 (Dublin time)

<https://us02web.zoom.us/j/89437867796?pwd=UA8Sb7ffJMEES6FOL4SfsaWDXQxZhF.1>

1/Kohalolijate kontroll, juhataja valimine ja päevakava heakskiitmine

Juhataja Sten-Ake, päevakava kiidetud heaks.

2/ Eelmise koosoleku 2.07.2025 memo kinnitamine

Kinnitatud

3/ Finantsaruanne

Kõik liikmed on oma liikmemaksud tasunud. Lisaks on laekunud projektitoetus 13 250 eurot. 22 526,92 eurot on arvel. Osaliselt läheb see juba tehtud kulutuste katteks, kuid jääb ka vaba raha, et sel aastal katta näiteks reisikulusid.

4/ Juhataja ülevaade & kirjavahetus

Camille annab ülevaate planeeritavast üritustest „Habitability and citizen science workshop ERP Scotland 2025“ (vaata ka päevakava mustandit, toimub 21-23 oktoober, võimalus osaleda üle veebi)

Toimus arutelu, mida töötoas täpselt teha. Pia ja Camille teevad eraldi koosoleku ja Erika saadab oma ettekande Soome näitel (Horvaatia, Šotimaa ja Soome ametnikud külastavad 03.09 Soomet, kus Piia teeb ettekande habitability teemal). Lisaks on Soomes töötuba teemal „Island Proofing“.

5/ AGM 2025: viimane info

Esmaspäeval AGM Waterloos meie oma inimestega (asukoht - European school).

Ivan sai kinnituse Euroopa Parlamendilt, et saame külastada teisipäeval kell 9-11 neid ja kasutada ruumi oma koosolekuks. Kutsutud on MEPid ja teemaks on „Island Proofing“ ja Island Act“. Teisipäeval töötuba „Island Proofing“ eksperdiga. Teisipäeval lõpetame ca kell 14.00.

Kui kõik on kinnitatud, siis Ivan saadab info, mida saame ka oma MEPidele jagada ja neid kutsuda.

Ivan on saatnud registreerimiseks, et oleks võimalik Euroopa Parlamenti sisse pääseda, kuna meil on suur grupp.

https://docs.google.com/forms/d/1h7TuX0TY0E4U-Q8d3U8gk_v7ox0Z-phYVyx4qyBfF_k/viewform?edit_requested=true

Kõik osalejad maksavad oma kulud ise ja osalustasu ei koguta.

Majutus ca 150 eurot + lennupiletid ja kohalik transport.

Kui on infot, mida ESINi sotsiaalmeedias jagada, siis võib saata selle info Rhodale. Näiteks meie üldkogu infot võiks jagada.

8/ Info ja arutelu

Kutse üritusele „GTI summit“ Gozo, Malta. 28-31.oktoober. Camille on kutsutud aga ei saa osaleda, kui ESIN ei kata kulusid.

<https://greeningtheislands.org/gti-observatory-summit-2025-heads-to-gozo/>

Koosolek leidis, et korraldaja võiks ka kulusid katta.

Camille osalemine - Gozo koosolekul. Otsustatud, et Camille küsib kõigepealt kas nad on nõus osa vähemalt osa kulusid katma. Kui ei, siis katab ESIN.

CPMR/LIFE toetuskiri – toetuskiri projektitaotlusele.

Lise (Taani) – selgitab, et on probleem energia projektiga, millele oleks vaja toetust.

AGM: Agenda & nomination of a member to check the minutes – Lise.

EU project Step-WISE - Energy planning for Mediterranean islands.

Support letter for BALTIC Islands Life – Annely. Projekti eesmärgiks on jalaka ja saare surmaga võitlemine ja agrometsanduse süsteemide taastamine. Hea võimalus seda infot ka teiste saartega jagada, kuna see on probleem mitmetes riikides.

9/ Järgmise koosoleku kuupäev 14.10 kell 12.00.

Annely saadab ka koosoleku protokollis lisana Šotimaal kavandatava ürituse töötoa ülesehituse esmaversiooni, mille lisan siia. Üritusel on võimalik osaleda üle veebi. Huvi korral pöördu Annely poole.

Habitability and citizen science workshop ERP Scotland 2025

Aim: 3 points that will feed into the Inverurie Declaration

Format: 1 hour 15 min –, 1 presenter: Camille, 1 rapporteur (SIF), 3 to 4 helpers (SIF)

Draft programme

Intro: 10 min

I/everyone introduce themselves and explain why they are interested in the topic

2/ what is habitability and why we need citizen science involvement Camille (5 min)

3/ film 5 min (ask Pia where this could be sourced)

Workshop: 40 min

World café style? 4 tables discussing what each? What do we need to know at the end of the meeting?

Wrap up: 20 min:

Each table presents its results / conclusions are drawn to bring in the three main points for the declaration

Requires: paper, post-its, pens, laptop and projector

The workshop

Intro: how did the idea of habitability come from?

Little film with Christian ?

The “habitability process” was first tested on one island so far: Kökar, a small community in the Åland Islands, Finland.

From 2018 to 2020, Kökar joined a project called Coast4Us to assess how sustainable the island was. Around 130 out of 232 residents took part, along with university experts and consultants.

However, the project ran into problems. Most sustainability tools didn’t work well for such a small island. Things like the island’s seasonal population, small economy, and close-knit community made it hard to use standard data or methods. Also, some data couldn’t be used because it would reveal individuals’ identities.

Instead, the idea of “habitability” was created. The people of Kökar said that for an island to be sustainable, it must first be a good place to live – for both locals and

newcomers. A “habitable” island should have people of all ages, genders, backgrounds, and opinions living together.

Through many discussions and workshops, the community created 40 indicators (or signs) of what makes an island habitable. This led to new plans to make Kökar an

even better place to live, supported by local government.

The habitability concept gained interest beyond Kökar. In 2020, Christian Pleijel, who helped create the idea, teamed up with the Archipelago Institute at Åbo Akademi University. They ran an online course in 2021 with over 30 participants from 12 European islands, including experts and politicians.

This course helped improve the habitability idea, and later in 2021, work began on creating a Habitability Handbook. At the same time, funding was secured to expand this work across Finland, helping other islands and rural coastal areas become more habitable too.

Explain the role of ESIN here and its interreg project – relevance to other rural areas than islands?

The indicators (show bullet point list , then the wheel and how they look like for different communities - comment on how they have been used?) (may need handouts)

1 PLACE IDENTITY

1 All-year population 2 Part-time residents 3 Visitors 4 Total population 5 Seasonal dynamics 6 Distance 7 Accessibility 8 Perceived distance

2 ECOSYSTEMS

9 Land and sea area 10 Ecosystems at sea 11 Ecosystems on land 12 Storms 13 Climate change

3 FRESHWATER

14 Rain and snow 15 Water resources 16 Water quality 17 Water use 18 Sewage and effluent

4 ENERGY

19 Energy consumption 20 Energy sources 21 Carbon sources and sinks 22 Local energy production 23 Renewable energy ratio

5 LOCAL ECONOMY

24 Business ecosystem 25 Work opportunities 26 Local turnover 27 Spending leakage 28 Tourism impact 29 Cost of living 30 Housing 31 Brand

32 Local governance 33 Daycare 34 School 35 Elderly care 36 Health care 37

Solid waste 38 Tax and subsidies

7 PROSPEROUS PEOPLE

39 Age distribution 40 Good health 41 Safety 42 Integration 43 Voter turnout 44

Island culture 45 Population growth

The interactive bit

World café discussion topics? Are the questions below what we want to ask?

Table 1

Why are current statistics not good enough in small rural and island communities?

Table 2

Why is it important to use/develop a citizen science approach?

Table 3

What are the barriers to participation?

Table 4

What can we do to change this?

Eesti Saarte Kogu info:

[Eesti Saarte Kogu \(saared.ee\)](http://saared.ee)

[Facebook](#)

Infokiri ilmub iga kuu 22. kuupäeval. Kaastöid ootame hiljemalt 10. kuupäeval.

Infokiri ootab kaastööd ja jagamist vajavaid teateid kõikidelt liikmetelt. Kui te soovite teavitada mõnest sündmusest, kuhu ootate ka teisi liikmeid ja külalisi, siis palun saatke info aadressile eestisaartekogu@gmail.com. Kui te mõnes ajalahes avaldate kuulutusi või tekste, siis võite saata ka meile. Aitame teie mõtteid võimendada!